

Provbörningarna har startat

Två kanadensiska bolag leder uranjakten i Sverige. 85 tillstånd att leta uran finns, och provbörningar har startat i Tåsjö och Pleutajokk. Nya regeringen säger inte direkt nej till uranbrytning.

MAWSON ENERGI AB VALDE att börja provborra i västerbottniska Tåsjö, där motståndet lokalt inte är så stort. Dorotea kommun har inte tagit ställning för eller mot uranbrytning. En del av Tåsjö ligger i Strömsunds kommun, och där har kommunstyrelsen beslutat att använda sin vetorätt.

I Pleutajokk är det företaget Continental Precious Minerals som tar upp borrkärnor.

– Jag tycker det känns mest ärligt med en folkomröstning i kommunen om uranbrytning, säger vikarierande kommunalrådet Bo Johansson (c) i Arjeplog.

I Åsele blir det också provbörningar, och kommunalrådet Bert-Rune Dahlberg (s) säger att han är ”öppen för en urangruva, det skulle ge arbetstillfällen”.

STATLIGA MYNDIGHETEN BERGSSTATEN har gett 85 undersökningstillstånd där uran ingår. De 41 som anger uran som förstahandsintresse finns främst i Norrland.

– Vi är mest intresserade av uran i urberg, och inte av alunskiffer som finns söderut, säger Folke Söderström på Mawson Energi AB.

Höga uranhalter finns i Lill-Juthatten i Jämtland med 0,2 procent. I urberget ligger uranet koncentrerat i sprickor, i alunskiffer är det mer utspritt. Motståndet mot uranprospekteringen är stort i Jämtlandskommunerna och i södra Sverige. I Västergötland sa till och med Bergsstaten nej. I Närke, Skåne och Östergötland är uranhalten lägre.

Hur ser då Mawson på möjligheterna till uranbrytning?

– Visst kan det bli svårt eftersom det finns ett kommunalt veto. Men ingen näringsminister kan säga nej om fabriker hotar att lägga ner när

strömmen blir för dyr, säger Folke Söderström.

Vid en fråga i riksdagen sa inte Maud Olofsson direkt nej till uranbrytning, utan hänvisade till vanlig miljöprövning. Folkpartiet och moderaterna kan tänka sig uranbrytning, och kristdemokraterna är lite tveksamma.

Priset på uran stiger eftersom det byggs nya kärnkraftverk. Olov Holmstrand, som har varit professor i hydrogeologisk miljöteknik, är upprörd över företagets glädjekalkyler.

– Det värsta var när Mawson påstod att 15 procent av världens urantillgångar finns i Sverige. OECD och IAEA räknar med cirka 2 promille.

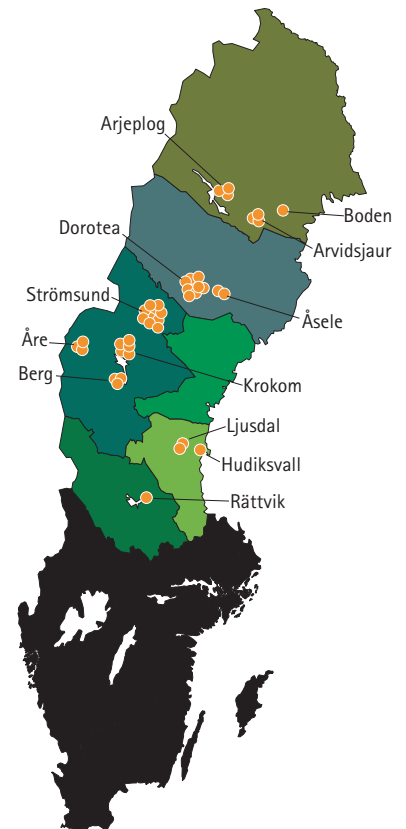
Uranbrytning sker normalt genom att malmen krossas, finmåls och lakas ur med svavelsyra. Stora mängder lakrester pumpas ut i dammar.

– Uran är mycket giftigt, och ett tiotal milligram uran kan skada njurarna på en människa. I urangruvor är radongasen det största arbetsmiljöproblemet. Det blir också utsläpp av tungmetaller, säger Olov Holmstrand.

Den jämtländska debattören Aina Blomqvist har besökt världens största urangruva Key Lake Mine i Kanada. Hon berättar att dammen brustit flera gånger, och att lakvattnet har runnit ut i vattendragen.

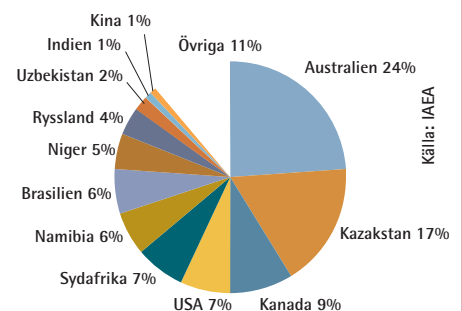
Aino noterar att det framställs som en solidrisk fråga att Sverige ska bryta eget uran.

– Hur vet vi att det kommer att gå till svenska kärnkraftverk och inte till kärnvapen? Uranet ska först passera två länder för att anrikas och uppraderas. Och vem tar ansvar för miljön här när de utländska företagen har gett sig iväg med sitt uran? ➔

Tillstånd att provborra efter uran i första hand.

Kända urantillgångar (4,7 miljoner ton uran 2004)

Urantillgångarna är ojämnt spridda över världen. De svenska tillgångarna utgör cirka 2 promille av totalen.